

Victor Hugo

A NYOMOR ÁLDOZATAINAK SZÓSZÓLÓJA

1. feladat

A nyomorultak népszerűségét mi sem mutatja jobban, mint a regényből készült számos adaptáció. Nézz utánuk az interneten! Említs néhány rendezőt és a produkcióban szereplő színészt!

Filmes adaptációk:

- 1998. Bille August (rendező), Liam Neeson (Jean Valjean), Uma Thurman (Fantine); a 21. filmes adaptáció
- 1978. Glenn Jordan (rendező), Anthony Perkins (Javert)
- 1957. Jean-Paul Le Chanois (rendező), Jean Gabin (Valjean)
- musicalként is évtizedek óta játsszák, 2012-ben film is készült a zenés adaptációból Anne Hathaway játssza Fantine-t és Hugh Jackman Jean Valjeant

2. feladat

A regény 5 nagy könyvre tagolódik: Fantine, Cosette, Marius, A Plumet utcai idill és a Saint-Denis utcai hősköltemény, Jean Valjean.

a) Mi jellemzi a címadást?

A címek a részekben középpontba kerülő főszereplőkre utalnak, akinek a sorsát követhetjük, de valamennyi szálát Jean Valjean egyesíti.

b) Keress további romantikus alkotásokat minden képzőművészeti ágban és a zenében is!

A nyomorult szó jelenthet szegényt, hisz a regény lapjai a mélységes nyomorba engednek betekinteni. De jelenthet lelki nyomorúságot is. A bűnözők világába is elkalauzol az író, Thénardier a csatatér sebesültjeit fosztogató és a szegényeket kiszípolozó nyomorult lélek. Javier a törvénye embere, a munkáját végzi, de közben el akarja felejteni, hogy neki is van lelke. Míg nem találkozott Jean Valjeannel, tökéletesen végezte hivatalát. Amikor rájön, hogy benne is van jóság (hisz szabadon engedte foglyát), megundorodik magától. Azt hiszi, akkor lehet hatalmas és erős, ha a lélek rezdüléseit elnyomja magában. Meghasonlik, s ez az érzés nem hagyja életben, ezért lesz öngyilkos. Ő is egy a nyomorult lelkek közül.

3. feladat

A regény szerkezetét három tényező szabja meg. Keress mindegyikre példát az alábbi szövegben! A részlet a *Javert* című ötödik rész negyedik könyvéből származik. A fejezet címe: *Javert kisiklása*.

a) Az ellentétek kiélezése és a meghökkentés:

„Ez a fegyenc jó ember volt.”

b) A mű analitikus jellege, ami a szereplők önelemzéseiben és a lélekábrázolásokban érhető tetten:

„Kétségtelenül mindig az volt a szándéka, hogy kiszolgáltassa Jean Valjeant a büntetőhatóságnak, amelynek Jean Valjean foglya s ő, Javert, rabszolgája volt.”; az állítás olyan értelemben ellentmondás, hogy Javert azt hitte, ő a szabad ember a törvény oldalán, Jean Valjean a fogoly, de tudatosul benne, hogy ő rosszabb: a törvény rabszolgája.

c) A mű stílusát meghatározó romantika és retorikus hang:

Javert lelki összeomlása és öngyilkossága.

4. feladat

Gavroche a forradalom ifjú áldozatainak örök szimbóluma.

a) Hogyan fejezi ezt ki az író az alábbi regényrészletben, amely a *Gavroche odakünn* című fejezetből származik?

Gavroche hősi halálát mutatja be az író. A pattogó golyók bármikor kiolthatják az életét, de ő csak folytatja tovább a halottaknál maradt töltények összegyűjtését. Még csúfolódik is a halállal, s a dalolást akkor sem hagyja abba, amikor már vér csorog le az arcán. A felkelésben meghaló romlatlan városi csibésztől (gamin) pátoszteljes kifejezéssel vesz búcsút az író:

„Az a kis lélek elrepült.”

b) Milyen feszültségkeltő eszközökkel él a szerző?

Az író a késleltetés eszközét használja. A fiú a halált kísérti, újra és újra kimegy a barikádok mögül, dala is újra és újra felhangzik, ahogy a golyólövések is megismétlődnek. Érezhető, hogy a sorsát nem kerülheti el, bármennyire is csúfolódik a halállal.

c) *Milyen szerepe van a dalbetéteknek?*

Csúfolódást fejez ki; a felvilágosodás egykori eszméinek hiányára is felhívja a figyelmet; a Gavroche-hoz hasonlók életének nyomoráról vall, s arról is, hogy e nyomor ellenére van, aki vidám és lelkesült tud maradni; halott önnönmagát is láttatja benne Gavroche; a dal a fiú halála miatt befejezetlen marad, de a szöveggörnyezetből tudjuk, mi a dal befejezése: a halál.

5. feladat

Olvasd el a regény egyes szövegrészleteit, amelyek Az éjszaka, mely után nappal jön című fejezetből származnak! Válaszolj a felmerülő kérdésekre!

1. *Fogalmazd meg, hogyan viszonyul a főhős a Gondviseléshez!*

Jean Valjean bízik a Gondviselésben, abban, hogy az Istennek gondja van a teremtményeire. Azt is belátja, hogy ezt az élete végén könnyű beismerni, amikor vissza tud tekinteni a múltjára. Innen láthatóvá válik, hogy megvolt mindennek az értelme, hisz most itt láthatja az ő kis Cosette-jét mint boldog nőt Marius oldalán. A sorsuk annyi szenvedést követően jóra fordult, és az élet értelmet nyert. Valjean tudja, hogy az ember hajlamos Istent kihagyni a számításaiból, pedig az emberi tudás véges az isteni határtalansághoz képest. Továbbá azt is tisztán látja, hogy nem minden alakul úgy az életben, ahogy az ember várja, de ő megadja magát a sorsnak, avagy az isteni szándéknak.

2. a) *Mi utal a fenti szövegből Jean Valjean életének azon állomására, ami sorsfordítónak tekinthető? Milyen jellemfordulat kötődik ehhez az eseményhez?*

A két gyertyatartó utal Jean Valjean múltjára. A börtönből szabadulva kirabolta a neki szállást adó püspököt. A férfi nem hagyta törvénykézre kerülni, sőt a gyertyatartókat neki ajándékozta. Ez hozott számára jellemfordulatot, megkérgesedett lelkében újjászületett az igaz ember.

2. b) *Mi a véleményed arról, hogy Jean Valjean névtelen sírban kíván nyugodni? Mi lehet ennek az oka?*

A névtelenség utalhat a férfi szerénységére, alázatára, de arra is, hogy személye megmarad a társadalom számkivetettjeinek névtelen világában, a nyomorult életek egyike a sok közül, akiken ő próbált segíteni.

3. *Mi lehet a mű üzenete? Foglald össze Jean Valjean szavait értelmezve!*

A mű tanítása a szeretet, az egymás iránti tisztelet, az emberi jóság és részvét a hazug, erkölcstelen világgal szemben.

4. *Hogyan távozik Jean Valjean az élők sorából?*

A férfi boldogan távozik a világból, mint aki elvégezte azt, ami a feladata volt. Távozása ünnepélyes, felemelő pillanat. Lelke a Földről a mennybe megy, bűneitől még élete során megtisztult, így lelkét az Úr angyala várja. Halott arcát még megvilágítják a gyertyatartók, amelyek jelentős szerepet töltek be abban, hogy Jean Valjean idáig eljuthatott: fegyencből tiszteletre méltó emberré vált. Egy fejlődési pálya ért a végéhez.

6. *feladat*

Írj rövid búcsúbeszédet Marius nevében, amivel Jean Valjean előtt tisztelegsz a férfi gyászszertartásán! Ne feledd, az életedet köszönheted neki! A terjedelem 10 mondat legyen!

A beszéd érje el a kívánt terjedelmet! Feleljen meg a helyesírás és nyelvhelyesség szabályainak! A szerkezet a beszédek felépítését kövesse: megszólítással kezd, aztán fogalmazd meg a tételt (Jean Valjeantól kívánsz búcsút venni), majd méltasd a jó tulajdonságait és hőstetteit. A személyes vonatkozásokat se feledd ki: felnevelte számodra Cosette-et és kimentett a forradalmi zűrzavarból. Végül zárd le a beszédet! Egy ilyen szöveg stílusa felemelő és ünnepélyes.